

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Mikroplastiklerin denizlerimizdeki varlığının izlenmesi, içme sularında ve sofratuzlarında mikroplastik parçacıkların hangi düzeyde olduğuna ilişkin araştırma yapılması, mikroplastiklerin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin değerlendirmesi, sanayide plastik kullanımının en aza indirilmesi, kozmetik ve kişisel bakım ürünlerinde mikroplastik kullanımının azaltılması veya yasaklanmasına yönelik politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ve teklif ederiz.

H. Teoman
Bakan
Devlet

Ayhan Bener
Bakan
Devlet
Burhanettin Özlüt
Adana Mr.

Bilal Karacab
Bilal Karacab

Çetin Osman BUDAK

Antalya Milletvekili

Orhan SARIBAL
Bursa Mr.

Mehmet Gökler
Burdur

Tahsin Tarhan
Kocaeli Milletvekili

Serkan Gök
Hesur
Nihat Yeşil
Ankara Mr.

Aziz AYDINLIK
Sankarfa Mr.

Burak Erbay
Muğla Milletvekili

Ueli Akad
Ueli Akad

Öğür Çelen
Gaziantep Mr.

Öğür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Dr. Jale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Milletvekili

Gamze TAŞCIER
Ankara Milletvekili

İ. Süllü

Ayhan ÖZER
Antalya Mr.

Öğür KARABAT

Dr. Ali SEVER
İstanbul Mr.

Bahar Tinel
Osmaniye Mr.
M. M. M.

Seyit TOCUK
Osman Mr.

Turab Kırklareli

GEREKÇE

Mikroplastiklerin tüm ortamlarda yarattığı tehlikeler, özellikle okyanuslarda, denizlerde, tatlı su kaynaklarındaki varlığı ile çevre ve insan sağlığına yarattığı olumsuz etkiler son yıllarda daha fazla ön plana çıkmaktadır. Günümüzde okyanuslarda rastlanan mikroplastiklerin %20'sinin denizlere doğrudan döküldüğü, geriye kalan % 80'lik kısmın ise atık boşaltma, çöpler ve kanalizasyon dahil olmak üzere karasal tabanlı yerleşimlerden kaynaklandığı bilinmektedir.

Ufalanarak oldukça küçük boyutlara ulaşabilen plastikler, akarsu, rüzgar vb doğal etkilerle her yere taşınabilmekte ve göl, nehir gibi doğal su kaynaklarında, atık sularda ve hatta arıtılmış sularda bile rastlanabilmektedir. Evlerde kullanılan çamaşır makinesinden alınan atık su numuneleri üzerinde yapılan bir çalışmada, tek bir sentetik giysiden bile her yıkama başına 1900 adetten fazla mikroplastik lifin kanalizasyona geçebileceği bildirilmiştir.

Tek bir cilt temizleme ürünü 360.000 adet mikroböcük içerebilmektedir. Bu ürünü kullanan kişi, her kullanımı sonrasında bu mikron boyutundaki plastiklerin lavabodan kanalizasyona doğru geçmesine sebep olmakta, özellikle ileri arıtması olmayan klasik atık su arıtma tesislerinde bu mikroböcükler tam tutulamayıp oradan arıtılmış suların deşarj edildiği doğal su kaynaklarına geçmektedir. Doğal su kaynaklarına geçtiğinde de mikroskobik ve büyük canlılar için tehdit oluşturmaktadır.

Doğaya bırakılan tek bir plastik atık bile belli süre sonra parçalanarak milyonlarca mikroplastik parçacık haline dönüşmektedir. Bir alışveriş poşeti 20 yıl, bir pet şişenin doğaya geri dönüşümü 450 yıldır.

Dünya genelinde açığa çıkan toksik atıkların bir kısmı yine deniz ve okyanuslara boşaltıldığından denizlerde yaşayan canlılar bu toksik kimyasal maddeleri bünyelerine almaktadırlar. Uzmanlar, mikroplastiklere bağlanan toksik kimyasalların başında DDT, poliklorlu bifeniller, organik klorlu bazı pestisitler, ftalatlar, akil fenol bileşikler ve bazı ağır metaller geldiğini belirtmektedir. Toksik kimyasal maddeler, beslenme yoluyla önce deniz canlılarının bünyesine oradan da bu canlıları yiyen insanların vücuduna geçtiği ifade edilmektedir. ABD'li araştırmacılar tarafından bir araştırmada 5 kıtadaki farklı kentlerden aldıkları 150 musluk suyu örneğini incelenmiş ve bu örneklerin yüzde 83'ünde plastik parçacıklar tespit edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Temel Bilimleri Bölümü'nden Dr. Sedat Gündoğdu tarafından yapılan araştırmayla, Türkiye'de satılan 16 farklı markanın sofrata tuzu örnekleri incelenmiş ve örneklerin tamamında mikroplastik bulunduğu ortaya konmuştur. İncelemeler sonucunda en yüksek mikroplastik partikül sayısına deniz tuzunda rastlanmıştır. Raporda Türkiye'de sofrata tuzu aracılığıyla, yılda kişi başı 302,4 ile 63,7 arasında mikroplastik parçacığı tüketildiği belirtilmiştir.

Avrupa Parlamentosu tek kullanımlık plastiklerin yasaklayıcı bir karar alma hazırlığı içindedir. Teklife göre Birliğe üye ülkelerde 2021 yılına kadar pipet, pet şişe, tabak vb. tek kullanımlık plastik ürünün kullanımı yasaklanması planlanmaktadır.

Öte yandan bu yıl itibariyle 2018 itibariyle Avrupa ve Amerika'da kozmetiklerde mikroplastik kullanımı yasaklanmıştır.

Hal böyleyken İngiltere Çevre Ajansı'na ihracatçılar tarafından bildirilen verilere göre, 2018'in ilk 3 ayında İngiltere'nin Türkiye'ye gemiyle 27 bin 34 ton plastik çöp gönderdiği ifade edilmektedir. Aynı verilere göre geçen yılın aynı döneminde bu sayının 12 bin 22 ton olduğu belirtilmektedir.

Mikroplastiklerin denizlerimizdeki varlığının izlenmesi, içme sularında ve sofratuzlarında mikroplastik parçacıkların hangi düzeyde olduğuna ilişkin araştırma yapılması, mikroplastiklerin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin değerlendirmesi, sanayide plastik kullanımının en aza indirilmesi, kozmetik ve kişisel bakım ürünlerinde mikroplastik kullanımının azaltılması veya yasaklanmasına yönelik politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ve teklif ederiz.

